

**ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2***
**TRANSFORMATION LEADERSHIP IN THE DIGITAL AGE OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

มาตารักษ์ คำสง¹, พรทิwa ชนะโยธา²
Matarak Kamson¹, Porntiwa Chanayotha²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.^{1,2}
Email : matarakkamson5@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 338 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที่ (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อ ของบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ควรมีการวางแผนและสร้างแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อกำหนดนโยบายให้บุคลากร ได้รับการอบรมหรือการอบรมออนไลน์ เข้าร่วม และส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีใน

การสนับสนุนและส่งเสริม ให้เกิดความตระหนัก ในหลักจริยธรรมเพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมสังคมดิจิทัล ในการใช้สื่อที่เหมาะสม

คำสำคัญ : 1. ภาวะผู้นำ 2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the leadership in Digital transformation of educational institution administrators. 2) to compare the of administrators and teachers' opinions towards the digital transformation leadership of school administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, classified by position, work experience and school size 3) to study the guidelines for development of leadership in the digital age of school administrators under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 338 administrators and teachers, and 5 key informants. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. The confidence value of the whole issue 0.907 and the interview form was semi-structured. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The t-test statistic and the one-way analysis of variance F-test (One-Way ANOVA).

The results showed that 1) Leadership level in the digital age of school administrators under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 2, overall, it was at a high level. When considering each aspect, in order of averages from the highest to the lowest were motivational, followed by ideological influence, individual considerations. The side with the lowest average intellectual stimulation. 2) The results of the comparison of the level of opinions of personnel towards the digital transformation leadership of school administrators under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 2, classified by position work experience, and school size. Classified by school size overall and in each aspect no different. 3) Recommendations for the development of leadership in the digital transformation of educational institutes under the Office of Roi Et Elementary Education Area 2, it was found that personnel development should be planned and created guideline for personnel development to determinate a policy for personnel to receive training or online training, to participate and to promote academic development activities in the field of technology development for executives, a good model to support and promote awareness of ethical principles for the evolution of digital social culture in the use of appropriate media.

Keywords : 1. Leadership 2. Digital transformation leadership 3. School administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Era) ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นไปอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะยุคดิจิทัลเป็นยุคที่ทุกคนสามารถเข้าถึงอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูล ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ส่งได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลาดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวทางการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ลักษณ โสระพันธ์, 2564)

ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องรับผิดชอบทุกงานให้บรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีการศึกษาวิจัยนี้มาเป็นระยะเวลานาน จนทำให้เกิดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำมากมาย ซึ่งภาวะผู้นำที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันสูง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในองค์กรสูงขึ้นได้

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 334 แห่ง มีผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 2,664 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2563) สภาพปัญหาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนไม่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริหารงานในสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีความซับซ้อน ขาดภาวะความเป็นผู้นำสมัยใหม่ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหาร เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่ก้าวทันเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง จึงต้องการข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไร เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบสภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.2 ได้แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

4.3 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประชากร ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,664 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 304 คน และครูผู้สอน 2,360 คน กลุ่มตัวอย่างที่ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 338 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีค่า IOC เท่ากับ 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.935 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ระยะที่ 2 แนวทางในการพัฒนาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอัยยธรรมา เขต 2 โดยศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) โดยการคัดเลือกจากผู้บริหาร ที่ได้รับรางวัล OBEC AWORD ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอัยยธรรมา เขต 2 ปีการศึกษา 2565 คัดเลือกจากผู้บริหาร จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอัยยธรรมา เขต 2 โดยรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอัยยธรรมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.45	0.64	มาก	2
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.45	0.63	มาก	1
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.44	0.64	มาก	4
4. ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล	4.44	0.62	มาก	3
รวม	4.45	0.63	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอัยยธรรมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการกระตุ้นทางปัญญา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารแสดงวิสัยทัศน์การบริหารงานด้าน ICT ที่ดึงดูดความสนใจกับผู้ร่วมงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและการบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กรโดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย

2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ด้านดิจิทัลในสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์

ความรู้และทำงานร่วมกัน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเห็นความสำคัญ Social Network ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์ และสร้างความเข้าใจให้ผู้ตามเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายผ่านการใช้โปรแกรมออนไลน์แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของตน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ผลักดันให้ครู และผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียนอยู่เสมอ ในการใช้สื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจโดยการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรตามความสามารถและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการติดต่อสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ทำให้บุคลากรมีโอกาสได้รับรู้ปัญหาต่างๆ

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อของบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.3 สรุปแนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ดังนี้

6.3.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ควรมีการพัฒนาและบูรณาการการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีภายในองค์กร วางเป้าหมายการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย

6.3.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ควรมีการวางแผนการสร้างเจตคติในการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมให้มีการจัดอบรมในการนำเสนอ นวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารโดยใช้รูปแบบผ่านสังคมออนไลน์

6.3.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีหรือสื่อสังคมออนไลน์ ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนหรือเพื่อพัฒนาในการประเมินการสอน มีการกำหนดและผลักดันให้บุคลากรได้มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

6.3.4 ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้าง ความเข้าใจต่อบุคลากรในการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี มีการกระจายอำนาจโดยการ ส่งเสริมบุคลากรในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีตามความสามารถและเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในหน่วยงาน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้หน่วยงานประสบผลสำเร็จ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในด้านการทำงานโดยการใช้ความสามารถของตนสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีภาวะผู้นำเป็นการกระทำร่วมกันระหว่างบุคคลโดยมีบุคคลหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการชี้แนะการกระทำดังกล่าว ทำให้บุคคลอื่นๆ เชื่อมั่นในผลงานของเขา ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากลักษณะการแสดงออกในการชี้แนะตามที่เขาได้แนะนำไว้และเป็นความคิดริเริ่มและการรักษาสภาพความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการร่วมกัน เป็นการที่บุคคลที่มีอิทธิพลมากและทำให้เกิดการยอมรับเกี่ยวกับการบริหารงานประจำในองค์กร และท้ายสุดเป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนใช้อิทธิพลให้กลุ่มดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน สภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปของโลกในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในส่วนที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียนในยุคดิจิทัล หากผู้มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงขาดความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงนี้และไม่ได้จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จะต้องสามารถอำนวยการ สนับสนุน ส่งเสริม และเข้าร่วมการแข่งขันชั้นสูงท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ (globalization) ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคมโลก ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจึง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี อย่างเหมาะสมจากความสำคัญของการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ การกัษยุคดิจิทัล สามารถสรุปภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ได้เป็น 4 ด้าน ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา เหลืองงาม (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา ผลการศึกษพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ด้านดิจิทัลในสถานศึกษา ผู้บริหารสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทำงานร่วมกัน

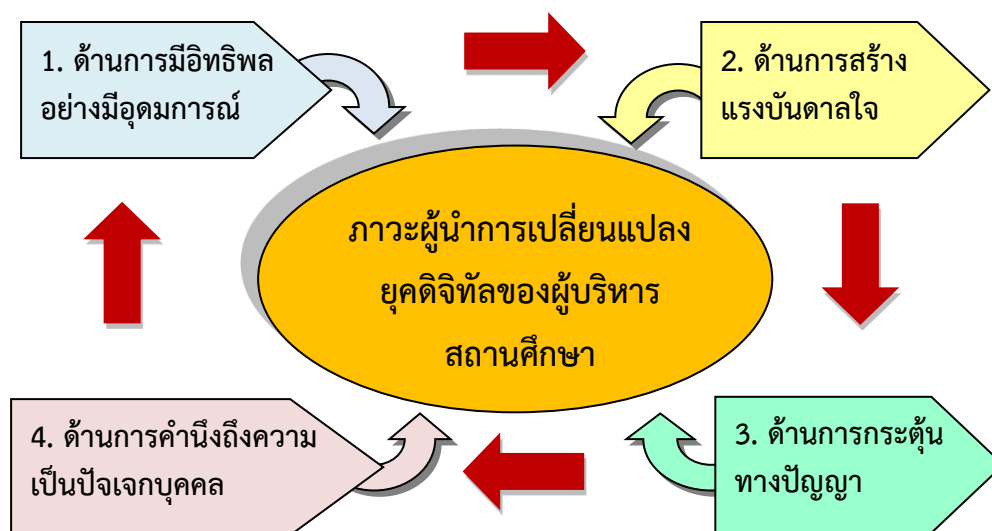
สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วางแผนและจัดอบรมสร้างเจตคติในการเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ดีและการคิดแบ่งบวกร่วมกัน การบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการยอมรับและจูงใจให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครองใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ กระตุ้นให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร ผ่านระบบออนไลน์ ผู้บริหารเห็นความสำคัญ Social Network ในยุคที่สื่อสังคมออนไลน์ และสร้างความเข้าใจให้ผู้ตามเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) กล่าวว่า การสร้างแรงบันดาลใจเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อดึงดูดใจผู้วิสัยทัศน์ โดยการใช้สัญลักษณ์เพื่อให้เกิดการใช้ความพยายามสูงขึ้นของผู้ตาม และการที่ผู้นำแสดงแบบอย่างของพฤติกรรมแก่ผู้ตาม และงานวิจัยของ ศิริชัย แผลกสินธุ์ (2558) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามขาท่าหาดยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ 2) ด้านการเป็นแบบอย่าง 3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 4) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 5) ด้านการคำนึงถึงด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามขาท่าหาดยาว พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลมีความท้าทายอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วทั่วโลก ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกขนาดต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทัน เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อบูรณาการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาไปในทางที่ดียิ่งขึ้น ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาแตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน สอดคล้องกับ ญญฐณิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2561) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

8. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ควรนำภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ด้านดิจิทัลในสถานศึกษา การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล การพัฒนาระดับมืออาชีพ และการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

8.1.2 สถานศึกษาควรจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารงาน เน้นส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาตนเอง มีมุมมองใหม่ในการบริหารงานเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารส่งเสริมควรส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์คิดค้นนวัตกรรมการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

8.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปจัดทำแผนพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารแสดงวิสัยทัศน์การบริหารงานด้าน ICT ที่ดึงดูดความสนใจกับผู้ร่วมงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2

8.3.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติธัช ออไอศุรีย์. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). **บทบาทของผู้บริหารการศึกษายุคดิจิทัล**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาและประยุกต์วิชาการ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนา เหลืองาม. (2562). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.**
- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- อรรถา ปะภาวเต และคณะ. (2564). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

10. คำขอบคุณ

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์ มหาวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.พรทิวา ชนะโยธา อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ คำแนะนำ แนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูชัยรัตนกร, ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านถ้อยคำสำนวนและภาษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย และ นายปัญญา นาเมือง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหว้า ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วย(คุรุรัฐประชาสรรค์) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา ที่ได้เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ทุกท่าน ที่เมตตาให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

คุณงามความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน เพื่อนพี่น้องสาขาการบริหารการศึกษาที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำ ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี